

ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИЙ СМАК ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ

Блудова Ю.О.

Вступ України до єдиного європейського та світового простору вимагає від вітчизняних педагогів глибокого розуміння тенденцій та закономірностей розвитку освіти й виховання у глобальному вимірі. В умовах сьогодення відбуваються складні за своїм змістом, характером та спрямованістю процеси у сфері соціальної, економічної, культуротворчої, освітньо-виховної діяльності.

Вивчення проблеми художньо-естетичного розвитку особистості в царині естетичних знань відзначається надзвичайною складністю та багатоплановістю.

Тому мета наших тез: розглянути поняття художньо-естетичної культури особистості та місця художньо-естетичного смаку в її структурі.

Художньо-естетична культура особистості є складним багатовимірним явищем, яке не варто ототожнювати лише з набутими знаннями, вміннями і навичками в галузі мистецтва. І хоча ця багаторівнева система виявів поведінки включає наведені складові, проте ними не обмежується. Розгляд художньо-естетичної культури особистості в контексті сучасної парадигми виховання, «у центрі якої стоїть дитина у всіх її взаємозв'язках і опосередкуваннях» [4], зацентровує увагу дослідників насамперед на аналізі ціннісних і творчих орієнтацій студентів.

Спираючись на запропоноване вище розуміння художньо-естетичної культури, розглянемо її загальну структуру.

Основні складові художньо-естетичної культури наведені в схемі 1.

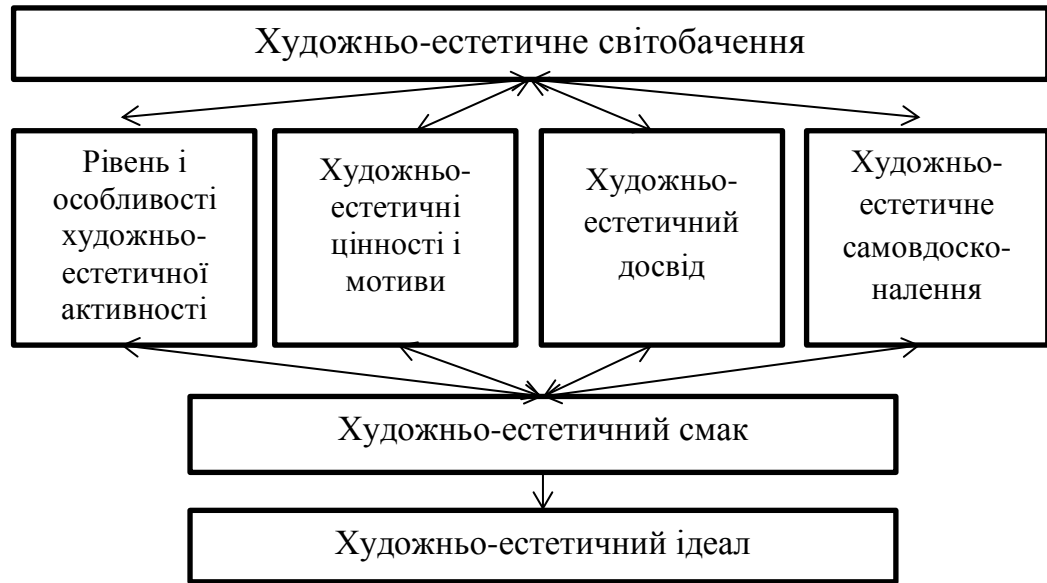

Схема 1. Структура художньо-естетичної культури особистості.

Окрім основних компонентів, структура художньої культури містить узагальнені, так звані інтегральні характеристики, котрі синтезують вияви основних компонентів у вигляді провідних системних якостей. До останніх слід віднести художньо-естетичне світобачення, художньо-естетичний смак, художньо-естетичний ідеал [1].

Зважаючи на запропоновану схему можна стверджувати, що художньо-естетичний смак є основою формування художньо-естетичної культури особистості. Через процес смакового сприйняття формується ставлення до творів мистецтва, світових шедеврів і кращих зразків виробів народних майстрів [3, С. 14]. Формування смаків розпочинається змалку як внаслідок пасивного розглядання зразків «чужої», так і власної творчості. Остання, в більшості випадків, спочатку має наслідувальний характер, а потім переростає у власну оригінальну діяльність, коли дитина дорослішає і увиразнює свою манеру через характерні деталі й відтінки відповідно до власних нахилів і здібностей [2].

Український менталітет, що відзначається, окрім інших особливостей, вишуканими естетичними смаками, є передумовою формування смаку студентів. Художньо-естетичний смак є важливим чинником формування та

розвитку особистості. Соціокультурними передумовами та засадами формування художньо-естетичних смаків є: по-перше, українська культура, як професійна, так і народна, в усьому багатстві її історичного розвитку, збагачена шедеврами культури світової, по-друге, ментальність українського народу, складовою якої є різнобічне відчуття і розуміння краси, по-третє, сучасна соціокультурна ситуація в країні в усій її складності і суперечності [3, С. 20].

Підсумовуючи, зазначимо, що художньо-естетична культура та художньо-естетичний смак набуває в умовах сьогодення важливого значення в силу того, що це духовно-практичне утворення особистості спроможне забезпечити освоєння навколишньої дійсності за законами краси. Завдання сучасної освітньо-виховної практики полягає у тому, щоб створити необхідні педагогічні умови для формування в студентській молоді художньо-естетичного смаку, використовуючи при цьому потенційні можливості освітньо-культурного середовища навчального закладу та етнохудожньої творчості.

Література:

1. Литвин-Кіндратюк С., Білавич Г. Формування художньо-естетичної культури школярів засобами народознавства. – Івано-Франківськ: Плай, 1998. – С. 25-26
2. Попова В.Л. Естетична підготовка вчителя (історико-педагогічний аспект) / В.Л. Попова // Педагогіка, психологія та медико-біол. пробл. фіз виховання і спорту. – Харків, 2002. – №7. – С. 38-44
3. Стрілько В.В. Формування естетичних смаків старшокласників у роботі загальноосвітньої школи. – Харків: Колегіум, 2001. – 252с.
4. Сухомлинська О.В. Цінності у вихованні дітей та молоді: Стан розроблення проблеми (вступна стаття) // Педагогіка і психологія. – 1997. – №1. – С. 105-111